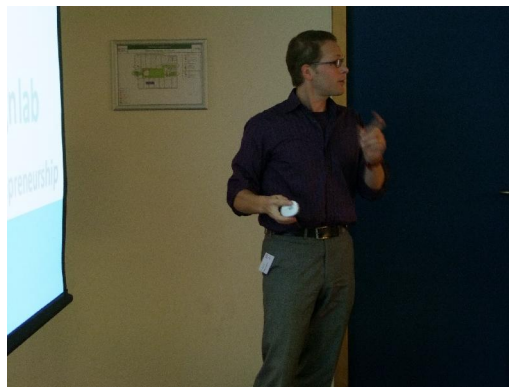

Bouwers, installateurs, architecten, adviseurs, vertegenwoordigers van de provincie, de gemeente en de Hogeschool Utrecht, toonden hun interesse voor Duurzame Upgrading Woonwijken. In totaal 75 belangstellenden waren bij elkaar, allemaal op de een of andere manier verbonden aan het SIA Raak programma "Duurzame Upgrading van Woonwijken (DUW)", of aan Innovatie Prestatie Contracten (IPC het Nieuwe Bouwen). De ontvangst bij de Hogeschool begon met een presentatie van Erlijn Eweg, programma coördinator DUW. Zij gaf de contouren aan van "Duw, Duurzame Upgrading van Woonwijken"; welke partijen erbij betrokken zijn en welke deelprojecten zijn gepland. De deelprojecten starten op basis van een vraag uit een bedrijf. Met studenten en docenten wordt de vraag uitgewerkt. Ook organiseert DUW in het programma bijeenkomsten, zoals de Duurzame Donderdagen om de maand en aan het eind van het schooljaar in juni een Kennisconferentie Duurzaam Doen. De Hogeschool geeft zo invulling aan een structurele samenwerking met bedrijven rond het onderwerp Duurzame Upgrading Woonwijken.

Wie maakt duurzame producten mooi?

Remko van der Lugt, lector Product Design van de HU, liet in zijn presentatie zien hoe DUW, Duurzame upgrading Woonwijken, van alles te maken heeft met ontwerp. Want wie maakt de duurzame producten mooi? En hoe worden de technische oplossingen ervaren door de bewoners van de wijk? Een sprekend voorbeeld van een kloof tussen technische mogelijkheden en de manier van gebruiken, was een installatie die zorgt voor een perfect binnenklimaat. Als de bewoner het echter benauwd vindt in huis, zet hij eerder een raampje open dan dat hij op knopjes gaat drukken. Het apparaat geeft dan niet het verwachte resultaat en komt al snel in de berging terecht. Vervolgens vertelde Remko over de pitches van 090909 en wat er daarna gebeurd is. In een pitch presenteren de studenten in enkele minuten hun idee. Vervolgens zijn vijf bedrijven met studentengroepen aan de gang gegaan, van idee, tot concept tot opdracht. Een en ander uiteraard onder begeleiding van verschillende docenten. Met Ballast Nedam werd gewerkt aan het ontwerp van een speeltuin waarbij kinderen door

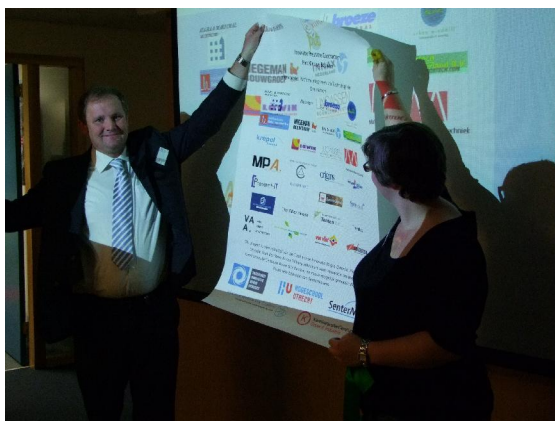
hun beweging een straal water konden opwekken, waarmee ze een kind in een ander speeltoestel nat kunnen spuiten. Een studentengroep werkte met Hansa het idee verder uit om op een hele simpele manier de straal water in een kraan onder controle te krijgen. Met Plugwise werd mr. Pluggy ontwikkeld. Mr. Pluggy geeft heel fysiek weer hoe het ervoor staat met het energiegebruik in huis. Met One Planet werd een methode uitgewerkt, waarbij het product - een internet catalogus - de koppeling vormt tussen de vragen van mensen en het aanbod van leveranciers. Tot slot werd met Ballast Nedam een straatverlichting ontwikkeld, die reageert op de aanwezigheid van mensen. Van de straatverlichting en van Mr. Pluggy konden deze avond ook de eerste modellen geshowd worden. Met Movares is gewerkt aan een fietsenstalling op een dak. Over Mr. Pluggy en de fietsenstalling wordt nog een verdere ontwikkelingslag uitgevoerd. De oogst van dit half jaar Design Entrepreneurship: 15 ideeën, 5 concepten, resulterend in 2 eindopdrachten. En een hoop energie voor studenten en bedrijven, omdat het erg leuk is om op deze manier samen te werken en 'out of the box' te kijken.

De Dom krijgt een das om! De presentatie die volgde was van Arno Harting, beleidsmedewerker Milieu van de Gemeente Utrecht. Hij vertelde over de ambities van Utrecht. Utrecht wil in 2030 een energieneutrale stad zijn. Daarvoor moet uiteraard nog heel wat gebeuren. Maar Utrecht heeft vanuit de historie een voorsprong opgebouwd. Al in 1923 is in Utrecht begonnen met het gebruik van restwarmte van industrie ten behoeve van stadsverwarming. En stadsverwarming heeft zich enorm ontwikkeld in Utrecht. Met mooie plaatjes, zagen we hoe stadsverwarming in de wijk Ondiep tot stand is gekomen. De leidingen werden daarbij niet traditioneel "in de prut" gelegd, maar gaan over de zolders van de woningen. Dit biedt natuurlijk legio voordelen. Arno liet ons zien hoe stadsverwarming nu werkt en welke knelpunten er zijn bij het aanleggen van stadsverwarming. Het netwerk van de stadsverwarming in Utrecht groeit gestaag. Doodlopende eindjes worden met elkaar verbonden. In de begintijd was stadsverwarming vooral bedoeld als goedkoper alternatief voor het gasnet. Maar met meer oog voor energiebesparing komt de

stadsverwarming vooral bedoeld als goedkoper alternatief voor het gasnet. Maar met meer oog voor energiebesparing komt de

stadsverwarming meer en meer in zwang. Stadsverwarming kan de uitstoot van kooldioxide flink omlaag brengen en dat helpt om het broeikaseffect te beperken. En zo vormt Utrecht op het gebied van duurzame energietoepassingen in de woonwijken een voorbeeld voor andere Nederlandse en ook buitenlandse steden.

Een feestje! De officiële Kick Off van de Innovatie Prestatie Contracten "Het Nieuwe Bouwen (IPC)". Annewieke Baank-Ten Boer van Senter Novem, trok als openingshandeling de zijden strik los rond de 28 bedrijven die meedoen in het IPC. Twee jaar geleden geïnitieerd door de Task Force Innovatie in Utrecht, zijn door KCBI en HU deze bedrijven bij elkaar gebracht. Allen willen investeren in innovatie. Deze 28 ondernemingen voeren individueel en collectief een innovatieplan uit gerelateerd aan de bouwsector. Bij het vaststellen van de innovatieplannen is met name gekeken naar het verdedigbaar concurrentie voordeel van de individuele ondernemer. Zodoende zijn er plannen gevormd vanuit de pull kant (de ondernemer), in plaats van de push kant. De 28 deelnemende bedrijven bevinden zich in de as van Nederland, van Roosendaal tot Almelo. Hiermee is het werkgebied groter dan de provincie Utrecht.

Arjan de Bruin van Van der Meer & van Tilburg voerde het woord namens PIT. Hij ging in op de achtergrond, de spelregels en de bedoeling van de Innovatie Prestatie Contracten. De bijdrage van de Hogeschool Utrecht in

het IPC is bij de collectieve activiteiten. Een docent uit het vakgebied neemt deel aan de collectieve activiteiten van een bedrijvencluster, met als doel: kennis brengen, kennis halen en waar mogelijk kansen oppakken. Een kans is bijvoorbeeld een studentengroep, stagiaire of afstudeerder uit het technisch onderwijs die iets uitzoekt voor de bedrijven. De collectieven zijn gegroepeerd als: Dashboard Interface, Best Beschikbare Technieken, Lokale water & energie voorziening, Het modelleren van duurzaamheid, Pilot project Inno Concept Bouwen, Pilot project 3D bibliotheek Inno Concept Bouwen.

Duurzame bronsystemen? Wat zijn dat?

De laatste presentatie, van Wim Birkhoff van BLRBimon was heerlijk concreet. We zagen het allemaal voor ons. Dat zijn dus de bedrijven die het doen. Vanuit een sterke visie op duurzaamheid werd eerst het systeem van All Electric gepresenteerd –waar geen gas meer bij komt kijken. Vervolgens zagen we voorbeelden van energiebesparing op allerlei manieren: PV panelen, Urban Windmills en tot slot een aantal nieuwe ontwikkelingen. In de presentatie kwamen de warmtepompen tot leven, waarbij alles steeds draait om de combinaties van water en lucht, water of lucht, water en/of lucht. Het werd duidelijk dat het anno 2009 al heel goed mogelijk is om de installatie van je gebouw energieneutraal te maken. Ja, het kost alleen wel wat, en dat moet je ervoor over hebben. Belangrijk is het besef dat wie wil, die kan het realiseren. En wat is dan een acceptabele terugverdientijd voor een energieneutraal gebouw? Wie stelt zich de vraag wat de terugverdientijd is van een traditionele verwarmings- en luchtbehandelingsinstallatie? Terugverdientijden van 5 jaar zijn dan niet relevant en absoluut onhaalbaar. Bij gebruik van subsidies en calculerend met veranderende energieprijzen, ontstaat er een heel aantrekkelijk beeld om gebouwen tot energieneutrale gebouwen te maken. We weten nu waar we daarvoor terecht kunnen. En....waar een wil is een weg!

De bijeenkomst begon met Duurzame Upgrading van woonwijken. In Nederland zijn 7 miljoen woningen waarvan 50 % energetisch/functioneel moet worden aangepakt. Bedenk daarbij dat er tot voor kort per jaar 60-70 duizend woningen worden gebouwd, dan wordt duidelijk dat er een groot potentieel in de bestaande voorraad ligt! De HU wil in het programma DUW bijdragen aan deze energetische en functionele "Upgrading", samen met bedrijven. De avond verliep van de wensen van de individuele bewoner, naar een aantal hele creatieve oplossingen. Mr. Pluggy en de gevoelige straatlantaarns spraken tot de verbeelding. In Utrecht gebeurt al heel wat, dat is duidelijk. De stadsverwarming geeft een bijdrage aan de ambities van de regio met betrekking tot duurzaamheid. En die ambities liggen hoog! Bedrijven moeten uiteindelijk hun eigen innovaties realiseren. In het IPC "Het Nieuwe Bouwen", blijken vrijwel alle innovatieplannen van bedrijven een relatie met een duurzame bebouwde omgeving te hebben. Het startsein van de IPC werd vanavond gegeven voor 28 innovatieplannen van bedrijven die in de komende 3 jaar gerealiseerd gaan worden. Een bedrijf, dat al veel innovaties gerealiseerd heeft, liet ons zien waartoe al die innovaties leiden. Hoe het nu gewoon tot de mogelijkheden behoort om een energieneutraal gebouw neer te zetten. Hoe makkelijk kunnen we het maken?

Na afloop was er nog ruim de tijd om door te praten over de presentaties, de ideeën die ontstaan waren, om kennis en kennissen te maken en te delen. Het was even na 21.00 uur dat de laatste aanwezigen vertrokken. De volgende Duurzame Donderdag is 14 januari in het nieuwe jaar!